

KUJAWSKO - POMORSKIE
KONSTELACJE DOBRYCH MIEJSC

PASZPORT

TURYSTYCZNY

SIÓDMA
EDYCJA

2018

Kujawsko-Pomorskie Konstelacje dobrych miejsc to nieskończone możliwości poznawania naszego województwa. W 7. edycji paszportu wrócimy do Twoich ulubionych miejsc, wskazując przy tym nowe, nieodkryte atrakcje i ciekawostki. Przekonasz się, że wielokrotnie przemierzane, pozornie znajome trasy, wciąż kryją warte poznania zakaMARKI. Urzekną Cię ruiny zamków o niezwykłych historiach, szlacheckie dworki, wiejskie sanktuaria, miejscowe legendy, regionalna kuchnia i ludzie z pasją, przywracający pamięć o tym, co ważne, cenne i wyjątkowe. Każde miejsce w naszych Konstelacjach może być Twoim przystankiem. Nie zawsze w pełni dostępnym, ale na pewno wartym uwagi. Zachęcamy, byś z tegorocznej książeczki paszportowej czerpał inspirację i często zaglądał na nasz serwis internetowy, gdzie znajdziesz informacje o możliwościach zwiedzania atrakcji. Zapoznaj się z kalendarzem regionalnych wydarzeń – zarówno w wersji drukowanej, jak i uzupełnianej na bieżąco, elektronicznej. Weź udział w naszym konkursie. Specjalnie dla Ciebie utworzyliśmy nowe miejsca, w których możesz zdobyć pieczętkę.

Zapraszamy na

www.paszport.kujawsko-pomorskie.travel

Tegoroczny paszport turystyczny to dowód na to, jak wielkim bogactwem są nasze Kujawsko-Pomorskie Konstelacje dobrych miejsc. Każda z nich spleta ze sobą wielowiekowe dziedzictwo, piękno krajobrazu i kreatywność mieszkańców, tworząc ofertę turystyczną naszych miast i wsi. Przemierzając krainy historyczne i geograficzne naszego województwa, nietrudno o zachwyty i radość poznawania. Gorąco zachęcam do tego, by każdy wolny dzień był dla Państwa niezapomnianą przygodą.

Do zobaczenia na szlaku!

Piotr Całbecki

Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Miejsce
na fotografię

Imię

Nazwisko

Adres zamieszkania

Kraj

Podpis posiadacza

Krajna

Punkty pieczętkowe

Przystań Powiat Nakielski

ul. Notecka 4, Nakło nad Notecią
lipiec – wrzesień
pn. – nd. całą dobę

Punkt Informacji Turystycznej w Więcborku

ul. gen. Józefa Hallera 22
lipiec – wrzesień
pn. – pt. 8 – 17
sb. 8 – 13

Punkt Informacji Turystycznej w Sępólnie Krajeńskim

ul. Jeziorna 6
lipiec – wrzesień
pn. – pt. 8 – 18
sb. 11 – 15

Pałac Sypniewo

ul. 29 Stycznia 45, Sypniewo
lipiec – wrzesień
pn. – nd. 10 – 19

Pałac Sypniewo

Krajna

Szlachecka w architekturze, szlachetna w krajobrazie. Wypelnione jeziorami doliny i lagodne wzniesienia, na których lany zbóż mienią się srebrem dojrzewających kłosów aż po żniwnie złoto. Pejzaż Krajny ma w sobie wiele spokoju, ale nic z monotonią. Jakby chciał ukończyć burzliwą historię tych ziem, położonych „na kraju” – niegdyś państwa, dziś – województwa.

Grocholin

szczyt się szlacheckimi tradycjami. Na początku XVII w. powstał tu dwór obronny – przykład siedziby szlacheckiej z okresu renesansu, łączącej funkcje obronne i mieszkalne. Zastaniesz tu zaskakujące połączenie potężnej baszty w stylu późnogotyckim z manierystycznym portalem. W XIX w. wybudowano klasycystyczny pałacyk, przenosząc tam codzienne życie właścicieli – rodu von Treskov. Odtąd zamek pełnił funkcję zbrojowni z muzealną kolekcją militariów. Juliusz von Treskov stworzył w XIX w. 10-hektarowy park. Jako zapalony hodowca koni i miłośnik wiejskiego życia z pasją rozwijał swój wymarzony ogród.

Nakło nad Notecią

już samą nazwą wzywa nad przystań z wypożyczalnią sprzętu wodnego. Wypłyniesz stąd kajakiem lub rowerem wodnym. W basenie portowym kołyszą się jachty żaglowe, motorowe oraz inne jednostki. Będąc w Nakle, zajrzyj do Muzeum Ziemi Krajeńskiej, w którym mieści się ekspozycja sięgająca pradziejów miasta i Krajny. Znajdziesz tu także bogatą kolekcję pocztówek i eksponaty etnograficzne, a także porcelanę, fajans i szkło z wytwórni znajdujących się na ziemiach polskich.

4

Ruiny w Runowie Kraj.

Runowo Krajeńskie

ma w sobie coś z baśni. Ruiny renesansowego pałacu lub, jak czytamy na zachowanej tablicy erekcyjnej, zamku obronnego z 1595 roku tworzą wraz z dawnymi zabudowaniami dworskimi, stajniami i urokliwym domkiem ogrodnika, zwanym „domkiem tyrolskim”, niezwykle malowniczą scenografię. Obrazu dopełnia park o charakterze krajobrazowym, łączący się z lasem otaczającym Jezioro Runowskie.

Sępólno Krajeńskie

położone jest na Krajnie, pomiędzy jeziorami: Sępoleńskim, Piaszczyńskim oraz Niechorz, w dolinie rzeki Sępólny, pieszczotliwie nazywanej przez mieszkańców Sępólnką. Przez rzekę przerzucono niegdyś most drogowy, dziś jeden z nielicznych zabytków miasta. Sępólno zachęca do odpoczynku na plaży miejskiej, do romantycznych spacerów promenadą i korzystania z przystani żeglarskiej. Zobaczysz tu jeden z nielicznych w Polsce trójkątny rynek.

Sypniewo

otwiera przed przyjezdźnymi bramy pałacu z II poł. XIX w., który powstał w miejscu dawnego drewnianego dworu Grabowskich. Budynek zachwyca ciekawą sylwetką i okazałą wieloboczną wieżą. Łączy w swej architekturze neoklasycyzm z neorenesansem. Do pałacu zaprowadzi Cię pachnąca lipowa aleja.

Więcbork

otoczony wzgórzami morenowymi, jeziorami i lasami, jest siedzibą Krajeńskiego Parku Krajobrazowego. Na miejskim rynku znajdziesz kamieniczki z końca XVII i XVIII w. i zabytkową kościół – sanktuarium Matki Boskiej Królowej Więcborskiej wybudowany przez rodzinę Potulickich. Ich dwór przerobiono na szpital. Spacerując po Więcborku, znajdziesz pozostałości zamku Zebrzydowskich herbu Radwan z 1496 roku, fragmenty synagogi i budynki rabina oraz zbór ewangelicki z XIX w. W miejscu siedziby Kurkowego Bractwa Strzeleckiego z 1732 r. znajdował się niegdyś zamek rodu Grzymała. To tylko niektóre ślady bogatej przeszłości miasta.

5

Kujawy Zachodnie i Pałuki

Malownicze pola, żyzne ziemie, romańskie świątynie, słowiańskie wizerunki i odrobina Dzikiego Zachodu. To nie wszystko! Nasza konstelacja przecina Szlak Bursztynowy, miasto na soli, odwiedza maryjne sanktuaria i pałacowe rezydencje... Nie trać czasu – jeszcze tyle miejsc do poznania!

Biskupin

– najbardziej znany rezerwat archeologiczny w Europie Środkowej. Tworzą go m.in. rekonstrukcje trzech osad: neolitycznej sprzed 6000 lat, kultury łużyckiej sprzed 2700 lat i wioski wczesnopiastowskiej z przełomu X i XI w.

Bożejewiczki

są prawdziwą gratką dla fanów Dzikiego Zachodu. „Silverado City” to kompleks rozrywkowy rodem z westernu. Zobaczysz tu kaskaderskie pokazy konne, skoki przez ogień, napad na bank, show rewolwerowca i wiele innych atrakcji.

Gąsawa

przyciąga koneserów sztuki sakralnej. Kościół pw. św. Mikołaja – modrzewiowa świątynia z ok. 1625 roku, odsłania unikatowe w skali europejskiej barokowe malowidła ścienne z bogatą symboliką oraz cudowny obraz Matki Bożej Pocieszenia w srebrnej trybowanej sukience, z I poł. XVIII w.

Teżnia w Inowrocławiu

Kościół w Kościelecu Kuj.

Grochowiska Szlacheckie

zapraszają do klasycystycznego pałacu z XVIII w., otoczonego nastrojowym parkiem. Budynek zdobi czterokolumnowy portyk z tympanonem, na którym widnieje herb Mohra należący do ostatnich właścicieli – rodu Korytowskich. W pałacowych wnętrzach mieści się hotel i restauracja, nawiązujące swym klimatem do tradycji szlacheckich.

Inowrocław

zwany jest „miastem na soli”. Uzdrowisko zachwyca Parkiem Solankowym z tężnią o kształcie dwóch pierścieni. Odetchniesz tu powietrzem nasyconym jodem i cennymi mikroelementami. Podziemia Teatru Miejskiego kryją ekspozycję nt. historii lokalnego solarstwa. Najstarszym zabytkiem miasta jest „kościół – ruina” z końca XII w.

Kościelec Kujawski

zachęca do wizyty w kościele św. Małgorzaty z przełomu XII i XIII w., stanowiącym ciekawe połączenie architektury romańskiej, gotyckiej i renesansowej. Kaplicę św. Barbary zaprojektował włoski architekt Jan Baptist di Quadro, znany z przebudowy poznańskiego ratusza. Dwukondygnacyjny, przyścienny nagrobek Kościeleckich to jeden z najwcześniejszych tego typu w Polsce.

Kolegiata w Kruszwicy

Pałac Lubostron

Opactwo w Mogilnie

Krusza Zamkowa

to prawdopodobnie słynne Askaukalis oznaczone na mapie Ptolemeusza z ok. 150 r. n.e. W czasach starożytnych wiódł tędy Bursztynowy Szlak. Osada była faktorią prowadzącą handel z Cesarstwem Rzymskim. W 2014 r. zrekonstruowano tu świątynię z przełomu II w. p.n.e.

Kruszwica

to miasto owiane legendą o złym królu Popielu. Ze szczytu XIV-wiecznej Mysiej Wieży, pozostałej po zamku Kazimierza Wielkiego, rozpościera się malowniczy widok na jezioro Gopło. Romańska kolegiata śś. Piotra i Pawła jest najstarszą świątynią na Kujawach, o ascetycznych wnętrzach i kamiennych murach.

Leszcze

pachną lawendą? To za sprawą Lovendy Kujawskiej – największej plantacji lawendy na Kujawach. Tu odkryjesz ją wszystkimi zmysłami. Na warsztatach poznasz właściwości lawendy, zglębisz tajniki jej uprawy, proces suszenia bukietów i destylacji olejku lawendowego, nauczysz się wiać wianki i robić lawendowe mydła.

Lubostron

zachwyca pałacem Skórczewskich, wzorowanym na renesansowej Villi Rotonda z Vicenzy. To perła klasycyzmu i jeden z najlepiej zachowanych zespołów rezydencjonalnych w Polsce. Kopułę budowli wieńczy rzeźba Atlasa dźwigającego ziemski glob. Zespół dworski – pałac, oficynę, stajnię i wozownię – otacza malowniczy, ponad 40-hektarowy park w stylu angielskim.

Łojewo

zaprasza m.in. do „Prasłowiańskiego Gaju”, gdzie przywołuje się zwyczaje i wierzenia Słowian sprzed 1000 lat. Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich prezentuje historię i kulturę ludową regionu, a także życie i twórczość Stanisława Przybyszewskiego – urodzonego w Łojewie pisarza Młodej Polski.

Markowice

zapraszają do Sanktuarium Matki Bożej Miłości i Pokoju Pani Kujaw. XV-wieczną figurę Matki Bożej z Dzieciątkiem przywiózł tu w 1630 r. bernaryn Michał Widzyński, a w 1965 r. koronował kardynał Stefan Wyszyński. Wnętrze kościoła posiada bogaty wystrój barokowy i rokokowy.

Mogilno

bierze swój początek od opactwa benedyktynów założonego w XI w. Krypta zachodnia klasztornej świątyni jest, obok wawelskiej, najlepiej zachowanym pomieszczeniem podziemnym z epoki romańskiej w Polsce. Na terenie wirydarza – wewnętrznego ogrodu – zobaczymy najstarszą w kraju studnię.

Orłowo

imponuje stylizowaną na średniowieczny zamek Villą Orłowo z XIX w. Jej projekt przypisywany jest wybitnemu architektowi niemieckiemu, Martinowi Gropiusowi, który połączył tu cechy architektury północnych Włoch i Nadrenii. Budynek otacza rozległy, przepiękny śpiewem ptaków zabytkowy park.

Pakość

przywołuje pielgrzymów jedną z najstarszych polskich Kalwarii, zwaną Kujawską Jerozolimą. Składa się ona z 24 kaplic i kościoła Ukrzyżowania. Prowadzi pątników dwoma traktami: Drogą Pojmania oraz Drogą Procesyjną.

Pieranie

zachwycają drewnianym barokowym kościołem – Sanktuarium Matki Bożej Łaskawej. Skarbem świątyni pw. św. Mikołaja jest obraz Maryi, ukoronowany jako drugi w Polsce, po jasnogórskim. Wnętrze świątyni kryje piękne polichromie z 1754 r., ufundowane przez króla Stanisława Leszczyńskiego jako votum za ukrycie go przed wrogami.

Bazylika w Strzelnie

Baszta w Żniniu

Strzelno

szczyt się najcenniejszym zabytkiem romańskiej rzeźby w Polsce. W bazylice Św. Trójcy znajdują się kolumny z personifikacją cnót i przywar. Podobne spotkamy w katedrach w Wenecji i Santiago de Compostella. Rotunda św. Prokopa to największa zachowana w Polsce budowla romańska na planie koła.

Wenecja

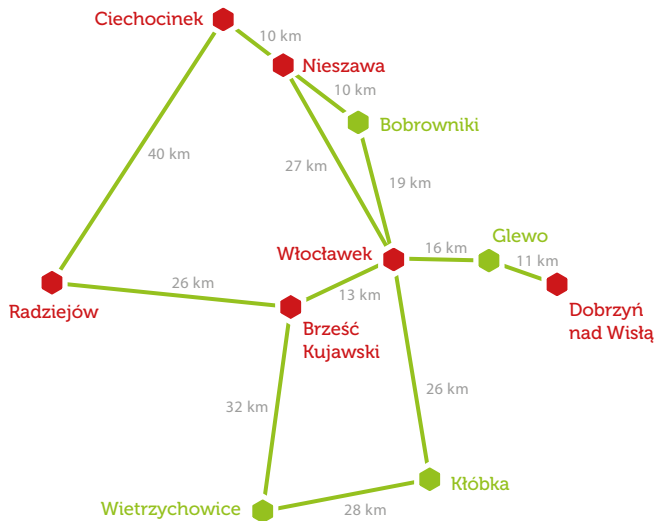
słynie z Muzeum Kolei Wąskotorowej – największego w Europie skansenu parowozów i pojazdów trakcyjnych na tor o rozstawie 600 mm. Najstarszy pochodzi z 1899 r. Tuż obok muzeum wznoszą się ruiny średniowiecznego zamku legendarnego Diabła Weneckiego.

Żnin

– stolica Pałuk ulokowana nad jeziorami: Żnińskim Dużym i Żnińskim Małym. Symbol miasta to Baszta – wieża ratuszowa z XV w., dziś Muzeum Ziemi Pałuckiej. Ze Żnina ruszysz na podbój Pałuk słynną kolejką wąskotorową.

Kujawy i Ziemia Dobrzyńska

Punkty pieczętkowe

Informacja Turystyczna w Włocławku

ul. Warszawska 11/13
lipiec – sierpień
pn. – pt. 8 – 17
sb. 9 – 15
wrzesień
pn. – pt. 8 – 17

Bosmanat na Przystani Wodnej na rzece Wiśle im. J. Bojańczyka

ul. Piwna 1a, Włocławek
lipiec – wrzesień
pn. – nd. 7 – 22

Bosmanat na Przystani na Zalewie Włocławskim

ul. Płocka 187, Włocławek
lipiec – wrzesień
pn. – nd. 7 – 22

Informacja Turystyczna w Ciechocinku

ul. Zdrojowa 2b
lipiec – wrzesień
pn. – sb. 9 – 17

Muzeum Warzelni Soli w Ciechocinku

ul. Solna 6
lipiec – wrzesień
pn. – nd. 9 – 18

Skansen w Kłóbce

lipiec – wrzesień
wt. – nd. 10 – 18

Kujawy i Ziemia Dobrzyńska

Pomarszczona tafla Wisły i Zalewu Włocławskiego. Wiatr napędza turbiny, nadyma żagle, targa włosy. Tu woda wyznacza rytm. Tak było kiedyś, tak jest i teraz. Od megalitu przez czasy Piastów, krzyżackie rządy, rycerski etos, aż po sielską wieś. Rzeka, choć ujarzmiona, wciąż budzi respekt. Potęga żywiołu, kojąca moc uzdrawiania i źródło energii bijące z głębokich pokładów ziemi. Sól zastęga w tarninie. Odetchnij...

Bobrowniki

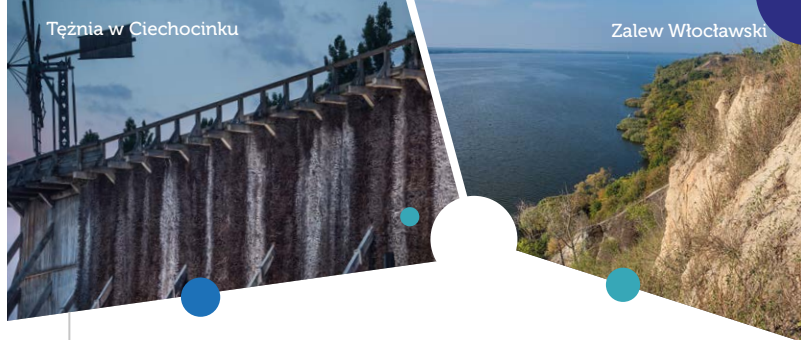
były potężną twierdzą Krzyżaków. W XIV w., doceniając strategiczne znaczenie tego miejsca, rycerze zakonni rozbudowali zamek, wykorzystując podwaliny już istniejącego. Dziś możemy podziwiać malownicze ruiny położone na brzeżu Wisły.

Brześć Kujawski

to prawdopodobne miejsce narodzin króla Władysława Łokietka. Najstarsze dzieje miasta pamięta gotycki kościół pw. św. Stanisława Biskupa z bogatą polichromią, w której, obok ciekawej ornamentyki, zobaczysz freski o tematyce historycznej. W ołtarzu głównym znajduje się rzeźbiony tryptyk ze scenami z życia św. Stanisława, a w południowej kaplicy – gotycka rzeźba „Pokłon Trzech Króli” autorstwa ucznia Wita Stwosza. Istnieje pogląd, że w kryptach kościoła poddominikańskiego pochowano Eufrozinę – matkę Władysława Łokietka.

Kościół w Brześciu Kuj.

Ciechocinek

przyciąga kuracjuszy z różnych stron kraju. Unoszące się wokół tężni powietrze służy zdrowiu i pomaga się odprężyć. W ciechocińskiej Warzelni Soli do dziś produkowana jest sól spożywcza. Warto tu zajrzeć, by zobaczyć tradycyjny proces jej wytwarzania, a dzięki ekspozycji muzealnej – powrócić do początków uzdrowiska. Miasto przyciąga zielenią parków, kwiatowymi dywanami i eklektyczną zabudową, przypominającą czasy świetności kurortu.

Dobrzyń nad Wisłą

– prastary gród, który dał nazwę całej ziemi dobrzyńskiej. Na wysokim brzegu Wisły wznosi się Góra Zamkowa. W XIII w. książę Konrad Mazowiecki osadził tu zakon rycerski Braci Dobrzyńskich, który kilka lat później połączył się z Krzyżakami. Zamek nie przetrwał, ale z Góry można podziwiać panoramę Zalewu Włocławskiego i jego najszersze koryto, mające ok. 3 km.

Glewo

warto odwiedzić z kilku powodów: zachwycające widoki, sielski klimat wsi i tradycyjna dobrzyńska kuchnia. W pobliżu Zagrody „Pod Zachrypniętym Kogutem” zobaczysz malownicze osuwiska skarp wiślanych. Skala ich erozji to skutek powstania sztucznego zbiornika we Włocławku. Możesz tu błogo odpocząć w jabłoniowym sadzie, podziwiając pasące się konie i leniwie wylegające się koty.

Kłóbka

to miejsce, w którym czas się zatrzymał. W Kujawsko-Dobrzyńskim Parku Etnograficznym odtworzono dawną wieś z typową dla Kujaw i ziemi dobrzyńskiej architekturą z końca XVIII, z XIX i początku XX w. Poza starymi chałupami i budynkami inwentarskimi znajdziesz tu dawne zakłady rzemieślnicze – kuźnię, garncarnię, wiatrak „koźlak”, a nawet starą szkołę, karczmę i remizę. Na terenie skansenu znajduje się także dwór rodu Orpiszewskich, w którym mieszkała Maria z Wodzińskich – narzeczona Fryderyka Chopina.

Nieszawa

zmieniała lokalizację trzy razy, stąd nazwa „wędrujące miasto”. Jej atrakcją jest przeprawa łącząca Kujawy z ziemią dobrzyńską. Kursujący między brzegami Wisły żółto - niebieski prom z napędem bocznokołowym przypomina parowce na Missisipi. To jedyna taka jednostka pływająca w Polsce. W Nieszawie urodził się Stanisław Noakowski. Odwiedzając poświęcone artyście muzeum, przyrządzysz się z bliska jego rysunkom.

Radziejów

jedno z najstarszych miast na Kujawach, pamięta czasy pierwszych Piastów. Prawa miejskie otrzymał z rąk Władysława Łokietka, który był fundatorem tu-tejszego klasztoru franciszkanów. Był to wyraz wdzięczności wobec zakonu za ukrycie księcia w czasie walki o tron Małopolski i tym samym uratowanie mu życia. Klasztorny kościół Podwyższenia Krzyża Świętego mieści relikty z tego okresu.

Kłóbka

Bazylika we Włocławku

Grobowiec w Wietrzychowicach

Wietrzychowice

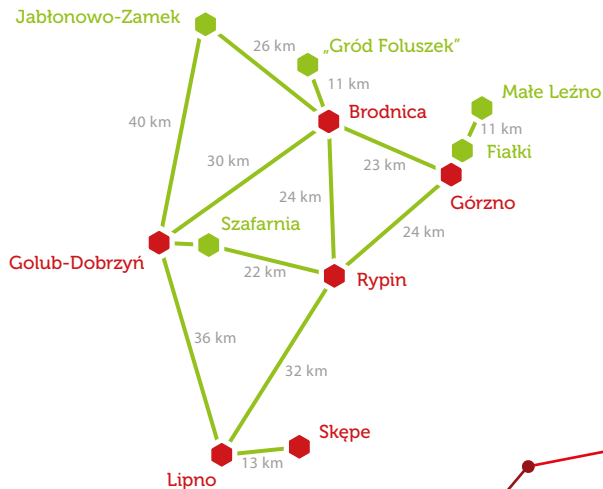
skrywają tajemnicze grobowce megalityczne. To jedne z najstarszych i najcenniejszych obiektów architektonicznych europejskiego dziedzictwa kulturowego. Nazywane „polskimi piramidami” zostały wzniesione przez ludność neolitycznej kultury pucharów lejkowatych. Podobnie jak w przypadku piramid egipskich (młodszych od „polskich” o przeszło 1000 lat!), miały zapewnić zmarłym trwałe miejsce wiecznego spoczynku

Włocławek

pozwała złapać wiatr w żagle. Zalew Włocławski to idealne miejsce do aktywnego wypoczynku na wodzie. W przystaniach wypożyczysz sprzęt albo udasz się w rejs wycieczkowym katamaranem solarnym. Dla ekstremalnych wrażeń odwiedź wakepark nad jeziorem Czarnym. W Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej poznasz historię i kulturę regionu, w tym słynne fajansowe „Włocławki”. Jeden z najstarszych gotyckich kościołów, bazylika pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, skrywa cenne zabytki sztuki sakralnej.

Pojezierze Brodnickie i stynni sąsiedzi

Punkty pieczętkowe

Informacja Turystyczna w Brodnicy

Mały Rynek 4
lipiec – 15 września pn. – nd. 10 – 17
16 – 30 września
pn. 12.15 – 15
wt. 8 – 16
śr. – pt. 8 – 15
sb. 9 – 15
nd. 10 – 14

Dworek Wapionka – recepcja

ul. Wczasowa 1, Górzno
lipiec – wrzesień
pn. – nd. 8 – 22

Zamek Golubski – recepcja

ul. PTTK 13, Golub-Dobrzyń
lipiec – wrzesień
pn. – nd. 9 – 19

Punkt Informacji Turystycznej w Golubiu-Dobrzyniu

Rynek 19
lipiec – wrzesień
wt. – pt. 10 – 16
sb. – nd. 9 – 17

Ośrodek Chopinowski w Szafarni

Szafarnia 1
lipiec – wrzesień
wt. – pt. 8 – 16
sb. – nd. 12 – 16

Miejskie Centrum Kulturalne w Lipnie

ul. Piłsudskiego 22
lipiec – wrzesień
pn. – pt. 8 – 16
sb. – po wcześniejszym kontakcie
tel. 54 287 24 40
tel. 693 618 812

Ośrodek Edukacji Historycznej „Gród Foleszek”

Foleszek 1
lipiec – wrzesień
pn. – nd. 10 – 18

Wioska Mydlarska

Fiałki 27
lipiec – sierpień
pn. – nd. 11 – 13 i 16 – 18
wrzesień
sb. – nd. 11 – 13 i 16 – 18

Pojezierze Brodnickie i stynni sąsiedzi

Szumiące lasy, czyste jeziora, malownicze pagórki i meandrujące rzeki. Można leniwie wypocząć, można poszaleć: rowery, kajaki, geoke-szing. Wszechobecne trele ptaków i melodyjne mazurki Chopina, rozmodlo-ne maryjne sanktuaria. Szelest sukni Anny Wazówny w zamkowych krużgankach. Słyszysz?

Brodnica

położona nad Drwęcą, wyróżnia się trójkątnym rynkiem. Górująca nad nim 54-metrowa wieża to zachowana część krzyżackiego zamku. W 1604 r. na przedzamczu zamieszkała Anna Wazówna – siostra Zygmunta III Wazy, która z królewskiego nadania otrzymała starostwo brodnickie. Podziemia średniowiecznej warowni kryją eksponaty, dzięki którym poznasz historię tego miejsca.

Fiałki

mała wieś pośród wzgórz, pól i lasów Pojezierza Brodnickiego zaprasza do Wioski Mydlarskiej. Wśród tutejszych ziół spotkasz mydlnicę lekarską – materiał do wyrobu mydła o niezwykłych właściwościach. Podczas warsztatów poznasz historię, rodzaje i właściwości mydła, dowiesz się jak dawniej działał magiel i żelazko z duszą. Na pamiętkę własnoręcznie wykonasz mydełko.

Zamek Golubski

Golub-Dobrzyń

zachwyca górującym nad miastem krzyżackim zamkiem. Swój obecny kształt zawdzięcza Annie Wazównie, która gotycką warownię zmieniła w renesansową rezydencję pałacową. Na golubskim rynku stoi charakterystyczny dom z podcieniem – przykład niecodziennej już dziś architektury drewnianej.

Górzno

to jedno z najmniejszych miast w Polsce, malowniczo położone w Górznięsko-Lidzbarskim Parku Krajobrazowym, pełne skarbów – kieszki, które znajdziesz podczas gry terenowej przy użyciu GPS. Górzno to bowiem stolica polskiego geokeszingu. Odwiedź Dworek Wapionka z rekonstrukcją zabytkowego drewnianego młyna wodnego z 1766 r.

„Gród Foluszek”

należy do Bractwa Rycerskiego Zamku Brodnickiego, które stworzyło to miejsce z myślą o miłośnikach średniowiecza, rycerskich obyczajów i dawnych legend. Przeżyjesz tu niezapomnianą przygodę, przymierzając rycerskie zbroje, ucząc się walczyć bronią albo cierpliwie lepiąc garnki z gliny.

Jabłonowo-Zamek

z daleka przywołuje sylwetką neogotyckiego zamku z XIX w. Wieże pałacu symbolizują 4 pory roku, 12 głównych korytarzy – liczbę miesięcy, 52 pomieszczenia – tygodni, a 365 okien – dni w roku. Po burzliwych losach posiadłość wykupiła matka Maria Karłowska, zakładając tu Dom Generalny Zgromadzenia Sióstr Pasterek od Opatrności Bożej. Po tym jak Jan Paweł II beatyfikował zakonnicę, klasztorna kaplica stała się diecezjalnym sanktuarium Błogosławionej Marii Karłowskiej.

Lipno

to miejsce urodzenia słynnej gwiazdy kina niemego, która podbiła Hollywood. Pola Negri, a właściwie Apolonia Chałupiec, przyszła na świat 3 stycznia 1897 r. W Izbie Pamięci znajdziesz zbiory związane z życiem i filmową karierą aktorki, która uwiodła nie tylko Charliego Chaplina, ale oczarowała swym intelektem również Alberta Einsteina.

Małe Leżno

zaprasza na aktywny wypoczynek w Górznieńsko-Lidzbarskim Parku Krajo-
brazowym. Malownicze pagórkowate krajobrazy i puszczańskie lasy sprzyjają wędrownkom pieszym i rowerowym. Na miłośników mocnych wrażeń czeka 130-metrowy wyciąg tubingowy i 22-hektarowy górzysty tor dla quadów i samochodów terenowych.

Witraże w Ryplinie

Sanktuarium w Skępem

Rypin

imponuje unikatowymi witrażami mieszczącymi się w kościele pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa. Pod względem powierzchni – 212 m² – są to jedne z największych witraży na świecie. Przedstawiają „Ostatnią wieczerzę” i „Stworzenie świata”.

Skępe

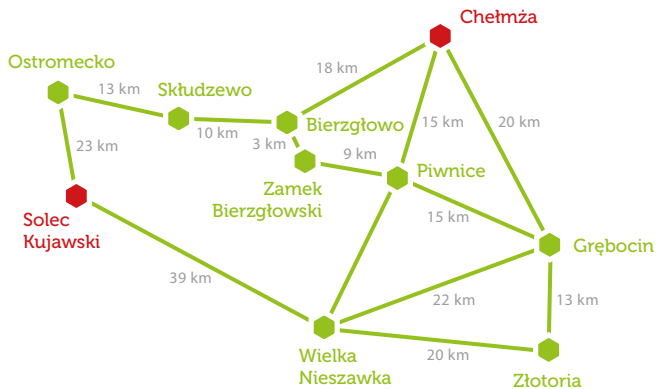
przyciąga pielgrzymów z różnych zakątków kraju. W murach klasztoru i kościoła oo. Bernardynów mieści się Sanktuarium Maryjne, którego początki związane są z objawieniami Matki Bożej w 1495 r. Najcenniejszy skarb świątyni to słynąca cudami figura Maryi z 1496 r.

Szafarnia

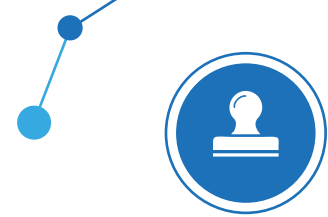
była wakacyjnym miejscem młodego Chopina. Poznawał tu polski folklor, słuchał ludowych melodii, a nawet sam chwycił za basetkę, by towarzyszyć wiejskim muzykantom. Prawdopodobnie tutaj zaczął komponować mazurki. Ośrodek Chopinowski rozbrzmiewa dziś jego muzyką, przywołując melomanoz z całego świata, a także pątników przemierzających Camino Polaco – polski odcinek Szlaku św. Jakuba biegnący przez Szafarnię.

Ziemia Chełmińska... z wypadem na Kujawy

Punkty pieczętkowe

Punkt Informacji Turystycznej w Chełmży

ul. Tumska 12
lipiec – wrzesień
wt. – pt. 9 – 16.30
sb. 9 – 13.30

Pałac w Ostromecku – recepcja

ul. Bydgoska 9
lipiec – wrzesień
pn. – nd. 8 – 20

JuraPark Solec – kasa biletowa

ul. Sportowa 1, Solec Kujawski
lipiec – sierpień
pn. pt. 10 – 19
sb. – nd. 9 – 20
wrzesień
pn. – pt. 9 – 17
sb. – nd. 10 – 19

Olenderski Park Etnograficzny

ul. Mennonitów 14,
Wielka Nieszawka
lipiec – wrzesień
wt. 10 – 18
śr. 9 – 16
czw. – nd. 10 – 18

Muzeum Piśmiennictwa i Drukarstwa w Grębocinie

ul. Szkolna 31
lipiec
pn. – pt. 8 – 16
sierpień
muzeum nieczynne
wrzesień
pn. – pt. 8 – 16

Ziemia Chełmińska... z wypadem na Kujawy

Wielowiekowa historia i kosmiczna otchłań. Ceglane mury pokrzyżczakich zamków, wśród których niemal słychać zakonny śpiew i bliskie spotkania z odległymi galaktykami. Zaginiony świat dinozaurów. Sielskie zagrody Olendrów zatopione w falach nadwiślańskich łąk i pól. Przeszłość i przyszłość kreślą dzisiejszą konstelację. Odkrywaj!

Bierzgłowo

jest niewielką wioską, w której wszystko dobrze się kręci. To za sprawą liczącego sobie 150 lat wiatraka typu koźlak, który po raz ostatni męł ziarno w 1958 r. Podczas renowacji udało się uratować wiele starych elementów. Młyn składa się z trzech kondygnacji i ma 14 m wysokości, ze śmigłami prawie 19. Stoi na wkopanych w ziemię kamieniach, wyznaczających kierunki północ-południe oraz wschód-zachód.

Chełmża

zdaje się wciąż odpoczywać. Jezioro w centrum miasta otaczają plaże, a urokliwy bulwar i pomost łączą jego przeciwległe brzegi. Z bazyliką pw. Świętej Trójcy wiąże się legenda o ceramicznym kubku: jeśli zostanie stłuczony, katedra ulegnie zniszczeniu. Jest więc starannie strzeżony wraz z innym eksponatem skarbcza – ornatem z czapraka wezyra tureckiego, Kara Mustafy. Trafił tu jako podarunek Jana III Sobieskiego w podzięce za odsiecz wiedeńską.

Pałac w Ostromecku

Grębocin

odkrywa tajniki powstawania papieru i druku. W gotyckim kościółku św. Barbary z XIII w. działa Muzeum Piśmiennictwa i Drukarstwa, z unikatowymi zbiorami pras drukarskich, nawiązujące do historii XVIII-wiecznej papierni w Lubczu i Pruskiej Łące oraz XIX-wiecznej historii drukarstwa toruńskiego. Podczas warsztatów możesz spróbować kaligrafii, zerpać papier z kadzi, drukować na żeliwnej prasie.

Ostromecko

zachwyca pięknym zespołem pałacowo-parkowym. Klasykistyczny Pałac Nowy, wzniesiony w latach 1832-1840, otoczony jest parkiem w stylu angielskim, projektu pruskiego ogrodnika królewskiego, Petera Josepha Lennego. Barokowy Pałac Stary to wybudowana ok. 1730 r. rezydencja w stylu saskiego rokoka, otoczona ogrodem włoskim. Jego wnętrza skrywają jedną z trzech w Polsce i niewiele w Europie „Kolekcję Zabytkowych Fortepianów im. Andrzeja Szwalbego”.

Piwnice

to największy ośrodek astronomii obserwacyjnej w Polsce. Obserwatorium Astronomiczne UMK przybliża odległe zakątki kosmosu m.in. dzięki potężnym, największym w kraju radioteleskopom RT3 i RT4 oraz teleskopowi optycznemu o średnicy lustra 90 cm.

Sktudzewo

na przełomie XVII i XVIII w. należało do szlacheckiej rodziny Dorpowskich. W 1863 r. majątek trafił w ręce Augusta Brauera z Bremy, który kazał rozebrać ich dwór i wznieść nowy, w modym neogotyckim stylu. Chciał tym sprawić przyjemność żonie, która nie darzyła tego miejsca sympatią. Zbudowany z czerwonej, palonej cegły budynek zdobią liczne strzeliste daszki, iglice i ostrołukowe okna. Dziś jest siedzibą Fundacji Piękniejszego Świata. W XIX-wiecznym parku znajdziesz „Dąb Grabiny” o obwodzie 411 cm.

Solec Kujawski

zaprasza w podróż do zaginionego świata dinozaurów. W JuraParku Solec spotkasz ich ponad 100, zobaczysz 13-metrowy szkielet opistocelikaudii i zmierzysz się z mamutem. Dzięki kolekcji skamieniałości poznasz różne okresy z życia Ziemi.

Wielka Nieszawka

przypomina czasy Olendrów. W Olenderskim Parku Etnograficznym, pośród pól uprawnych, łąk, ogrodów i sadów zobaczysz fragment nadwiślańskiej wsi z przełomu XIX i XX w. Są tu 3 zagrody składające się z 6 zabytkowych budynków mieszkalnych i gospodarskich z Doliny Dolnej Wisły. To pierwszy w Polsce skansen z najcenniejszymi zachowanymi przykładami architektury Olendrów.

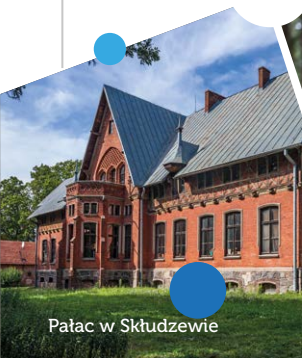
Wielka Nieszawka

Zamek Bierzgłowski

to wieś, która nawet nazwą odtwarza losy wzniesionej tu w II poł XIII w., jednej z najlepiej zachowanych budowli pokrzyżackich. W niezmięnionej formie zachowała się m.in. brama wjazdowa z przedzamcza z ostrołukowym portalem z ok. 1305 r., którego trójpolowy tympanon stanowi wybitne dzieło średniowiecznej rzeźby ceramicznej. Dziś mieści się tu Diecezjalne Centrum Kultury.

Złotoria

była jedną z twierdz broniących polskiej granicy z Państwem Krzyżackim. Zamek wybudowano w XIV w. na polecenie króla Kazimierza Wielkiego. W widłach Wisły i wpadającej do niej Drwęcy odkryjesz jego malownicze ruiny. Henryk Sienkiewicz wybrał zamek na miejsce śmierci matki Danusi w „Krzyżakach”, a Józef Ignacy Kraszewski utrwalił dzieje tutejszych zatargów dynastycznych na kartach powieści „Biała Księżka”.

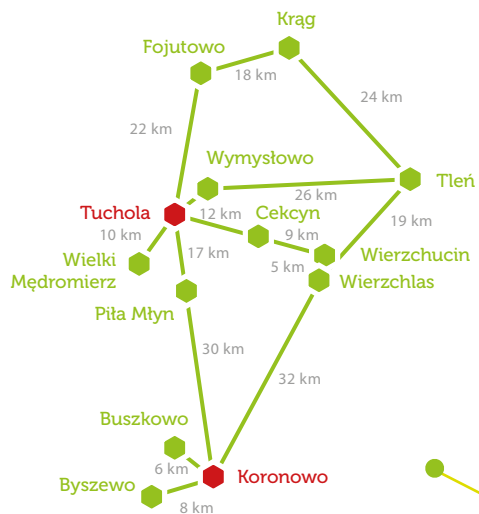

Pałac w Sktudzewie

JuraPark Solec

Bory Tucholskie

Punkty pieczętkowe

Punkt Informacji Turystycznej w Tucholi

ul. Podgórna 3
lipiec – sierpień
pn. – pt. 8 – 16
sb. – nd. 10 – 16
wrzesień
pn. – pt. 8 – 16

Dworek Wymysłowo

Wymysłowo 1
lipiec – sierpień
pn. – nd. 9 – 22
wrzesień
nd. – czw. 9 – 20
pt. – sb. 9 – 22

Punkt Informacji Turystycznej w Koronowie

Plac Zwycięstwa 22
lipiec – wrzesień
pn. – pt. 9 – 17
sb. – nd. 9 – 15

Przystanek Tleń – recepcja

ul. Bydgoska 2, Tleń
lipiec – wrzesień
pn. – nd. 9 – 19

Górnicza Wioska

ul. Świerkowa 11, Piła Młyn
lipiec – sierpień
wt. – nd. 12 – 17
wrzesień
nd. 12 – 17

Bory Tucholskie

Lasy, rzeki, dzikie ostępy i gościnne wsie. Z rozmachem rysujemy naszą konstelację. Zapraszając Was w Bory Tucholskie, przekraczamy ich granice, prowadząc dalej, do cysterskiego Koronowa i Byszewa. To przecież tak blisko! W sam raz na pełną wrażeń wycieczkę.

Buszkowo

– wznoszący się wysoko nad drogą wiadukt kolejowy z kamienia i cegły przypomina rzymskie akwedukty. To jeden z najciekawszych zabytków techniki z pocz. XX w.

Byszewo

dumnie odśpiewa kościół Św. Trójcy – Sanktuarium Matki Bożej Królowej Krajny. W XIII w. mieściło się tu opactwo cystersów. Cudowny obraz to jeden z najstarszych wizerunków Matki Boskiej na ziemiach polskich. Otoczona kalwarią świątynia należy do Międzynarodowego Szlaku Cysterskiego.

Cekcyn

zaprasza nad jezioro Wielkie Cekcyńskie ze strzeżonym kąpieliskiem, wypożyczalnią sprzętu wodnego i polem do minigolfa. Możesz tu wypożyczyć rower i ruszyć na szlak „Borowej Ciotki” albo do „Piekielka”.

Fojutowo

słynie z akweduktu – „skrzyżowania” dróg wodnych. Górą płynie Wielki Kanał Brdy, a 9 m niżej – Czerska Struga. To jeden z najciekawszych zabytków hydrotechnicznych w kraju.

Koronowo

wzięło nazwę od klasztoru cystersów „Corona Mariae”. Warto zwiedzić pocysterską kolegiatę, synagogę i cmentarz żydowski oraz najwyższy w Europie most kolejki wąskotorowej. W Wiosce Ginących Zawodów (Koronowo-Lipkusz) poznasz dawne rzemiosło i codzienną pracę naszych przodków. Malowniczy Zalew Koronowski to idealne miejsce dla amatorów wodnych atrakcji i plażowania.

Krąg

– żywy skansen kultury borowiackiej. We wsi zachowało się 20 drewnianych chat z XIX i początku XX w., o tradycyjnej borowiackiej zabudowie.

Tleń

to śródleśny kurort w centrum Borów Tucholskich, nad jeziorem Mukrz i rzeką Wdą, wokół którego rozpościera się Wdecki Park Krajobrazowy. Kończą tu swój bieg popularne trasy spływów kajakowych. To także doskonała baza dla wycieczek pieszych i rowerowych. Po aktywnie spędzonym dniu warto odpocząć w „Przystanku Tleń” i zwiedzić lokalny browar rzemieślniczy.

Tuchola

– serce Borów Tucholskich – jednego z największych kompleksów leśnych w Polsce i Rezerwatu Biosfery UNESCO. Miasto zachowało średniowieczny układ urbanistyczny z fragmentami murów miejskich z XIV i XV w. W Muzeum Borów Tucholskich poznasz ciekawą historię Tucholi i kulturę Borowiaków, a także bogatą faunę i florę Borów Tucholskich.

Wielki Mędromierz

– Wioska Miodowa, to „kraina miodem płynąca”. Poznasz tu sekretne życie pszczół i cały proces powstawania miodu. 3 km stąd, w Łyskowie można skosztować z dobrodziejstw apiterapii.

Wioska Górnicza

Muzeum Indian w Wymysłowie

Wierzchlas

zaprasza do Rezerwatu „Cisów Staropolskich im. Leona Wyczółkowskiego”. Ten wybitny polski malarz, grafik i rysownik upodobał sobie cisowy „Święty Gaj” będący skupiskiem 3,5 tys. drzew, z najstarszym 600-letnim „Chrobrym”, o obwodzie 232 cm.

Wierzchucin

odśłania historię ściśle tajnego poligonu rakietowo-doświadczalnego „Heidekraut” („Wrzos”), który działał w latach 1944-1945 r. Niemcy prowadzili tu próby z raketami typu V2. Do dziś widoczne są leje po wybuchach oraz wojenne okopy.

Wioska Górnicza – Piła Młyn

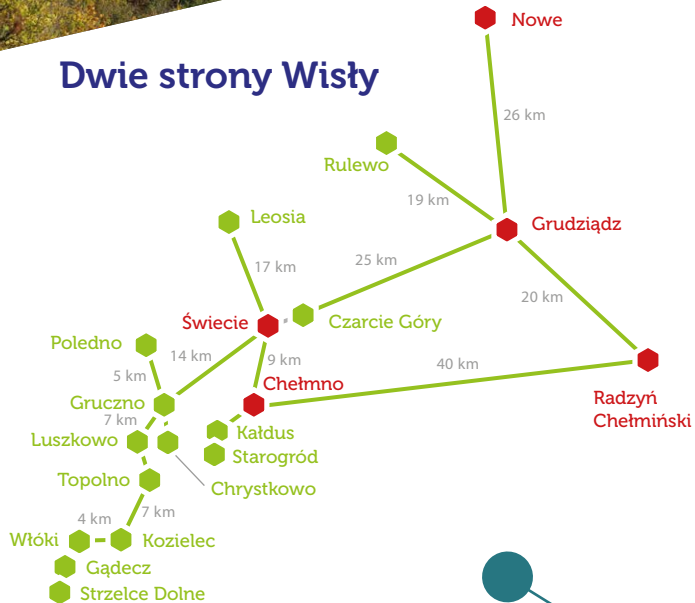
pielęgnuje swe górnicze tradycje, ukazując pozostałości technicznej zabudowy i zapadliska po kopalni węgla brunatnego „Montania”, jednej z pięciu, które działały tu w latach 1850-1939. Organizuje też huczne „Wesele Sztygara”.

Wymysłowo

zaprasza do Muzeum Indian Ameryki Północnej, w którym poznasz kulturę i codzienne życie Indian. Sat Okh (Długie Pióro), urodzony w pierwotnych puszczech Kanady syn Polki i indiańskiego wodza Szaunisów, to niegdyś częsty gość Wymysłowa, a dzisiaj – patron muzeum.

Dwie strony Wisły

Punkty pieczętkowe

Chełmińska Informacja Turystyczna

Rynek 28, Chełmno
lipiec – wrzesień
pn. – sb. 8 – 16
nd. 11 – 15

Restauracja Biały Orzeł

Rynek, Nowe
lipiec – wrzesień
pn. – nd. 10 – 24

Punkt Informacji Turystycznej przy zamku w Świeciu

ul. Zamkowa
lipiec – wrzesień
pn. – nd. 10 – 18

Park Linowy Hanza Pałac

Rulewo 13
lipiec – wrzesień
pn. – nd. 10 – 18

Informacja Turystyczna w Grudziądzu

Rynek 3-5
lipiec – sierpień
pn. – pt. 8 – 17
sb. – nd. 10 – 14
wrzesień
pn. – pt. 8 – 17
sb. 10 – 14

Pałac Poledno – recepcja hotelu

Poledno 2
lipiec – wrzesień
pn. – nd. 8 – 20

Nadwiślańska Chata

Luskowo 26
lipiec – wrzesień
nd. – pt. 10 – 17

Zamek w Radzynie Chełmińskim

ul. Waryńskiego
lipiec – wrzesień
pn. – nd. 10 – 18

Dwie strony Wisły

Królowa polskich rzek niejedno widziała i słyszała. Pamięta zaradnych menonitów, którzy potrafili sprostać jej kaprysom, czasy krzyżackiej potęgi i grodziska strzegące naszych granic. Przemierza malownicze krajobrazy pełne owocowych sadów, pasiek i przyrodniczych osobliwości. W swej dolinie pielęgnuje tradycyjne smaki. Skosztuj...

Chełmno

– jedno z najpiękniejszych średniowiecznych miast w Polsce otaczają najdłuższe zachowane mury obronne w Europie. Panoramę miasta tworzy 9 wzgórz, wieże 6 gotyckich kościołów i renesansowego ratusza. W farze wypada pokłonić się relikwii św. Walentego, dzięki której Chełmno stało się „miastem zakonnych”.

Chrystkowo

ze swą drewnianą chatą menonicką z końca XVIII w. tworzy niezwykle sielski obraz wsi, przywołujący czasy holenderskich osadników – menonitów. Ten kryty strzechą dom podcieniowy to doskonały przykład radzenia sobie z żywiołem rzeki i powodzią.

Czarcie Góry

potocznie zwane Diabelcami, to ciągnące się między Świeciem a Sartowicami urwiste, porośnięte lasem parowy, stoki i klify, z których roztacza się malowniczy widok na ujście Wdy do Wisły.

Młyn w Grucznie

Dolina Dolnej Wisły

Gądecz

skrywa jaskinie „Bajka”, na zboczu doliny Wisły, w malowniczym jarze, którym płynie strumień. Otwory jaskiń są wąskie, ale do największej – Bajka I, o dł. 19 m, można się wczołgać. Bajka II ma 10 m dł. i formę niskiej salki z drobnym wapiennym naciekiem. Jeśli lubisz bajki...

Góra św. Wawrzyńca w Kałdusie

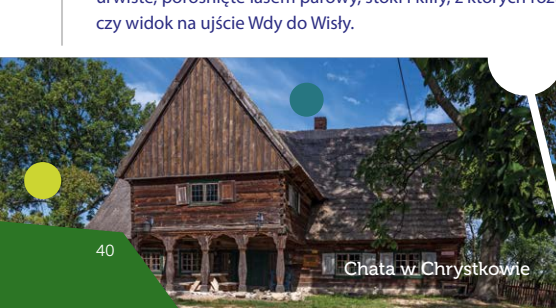
wskazuje pierwotną lokalizację Chełmna. Odkryto tu ślady wczesnośredniowiecznego zespołu osadniczego – jednego z najważniejszych w Polsce doby wczesnopiastowskiej.

Grodzisko „Talerzyk” w Topolnie

to pozostałość po średniowiecznym grodzie. W II poł. X w. powstało tu osiedle obronne strzegące wiślanego szlaku handlowego łączącego Pomorze z Wielkopolską. Wraz z grodami w Świeciu i Grucznie tworzyło zespół strażniczy-granicznych. Dziś zachowało się jedynie wysokie, ścięte wzgórze, nazywane „Talerzykiem” – idealny punkt widokowy na Dolinę Dolnej Wisły.

Gruczno

to dobry adres dla koneserów kulinariów i zwykłych łasuchów. W sierpniu odbywa się tu Festiwal Smaku. Z uwagi na bogate lokalne tradycje pszczelarskie utworzono tu miniskansen oryginalnych uli ze zrekonstruowanym „Domem pszczół” z 1920 r. Malowniczym terenom festiwalu dodaje uroku XIX-wieczny młyn.

Chata w Chrystkowie

Ratusz w Chełmnie

Grudziądz

ze swymi zabytkowymi spichlerzami i zrekonstruowaną wieżą Klimek, przypominającą o krzyżackiej przeszłości miasta, wznosi się na wiślanej skarpie. Wybierz się na rejs po Wiśle, a zobaczysz miasto z nowej perspektywy. Na fanów fortyfikacji czeka okazała cytadela oraz Fort Wielka Księża Góra z baterią pancerną haubic.

Kozielec

to urokliwa wieś z drewnianym kościółkiem pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, usytuowanym malowniczo na krawędzi wiślanej doliny. Zbudowany został przez tutejszych protestantów w latach 1905-1906 z muru pruskiego i oszalowany deskami. Za kościołem (aktualnie w remoncie) zachwyci Cię panorama Wisły.

Leosia

przyciąga ciekawskich Kamieniem św. Wojciecha – największym na Pomorzu głazem narzutowym. Jego obwód to 24,5 m, szerokość – 8,8 m, wysokość – 3,8 m. Ci, którzy podejrzewają, że jest sprawką piekielnych mocy, nazywają go „Diabelskim Kamieniem”.

Luszkowo

zaprasza do Nadwiślańskiej Chaty z 1801 r. Tu przeniesiesz się do XIX-wiecznej wsi, znajdziesz pamiątki po menonitach, setki przedmiotów używanych w codziennej pracy, ozdobne elementy architektury wiejskiej i przeróżne zabytki techniki, świadczące o kunszcie dawnych konstruktorów, rzemieślników i artystów ludowych. Warto skosztować przyrządzanych tu według starych receptur przetworów.

Nowe

szczyti się jednym z piękniejszych widoków na wijącą się wstęgę Wisły. W XIV w. Krzyżacy zbudowali tu zamek, w którym obecnie mieści się Centrum Kultury. Jeśli chcesz zobaczyć kobietę z brodą, w kościele farnym znajdziesz wizerunek św. Wilgefortis, której wg legendy wyrosła broda, by oszpecić dziewczęcą ratując ją przed pogańskimi zaślubinami. Niestety dziewczyna została ukrzyżowana.

Poledno

zaprasza na spotkanie z dziką fauną. Wystawa przyrodnicza w „Pałacu Poledno” to ponad 130 gatunków zwierząt z 4 kontynentów. Ekspozycja na tle malowniczych krajobrazów i aktorska narracja w mistrzowskim wydaniu na pewno Cię zaskoczą.

Radzyń Chełmiński

to jedno z najważniejszych miejsc w państwie krzyżackim. Zamek wybudowany na przełomie XIII i XIV w. do dziś imponuje swą sylwetką. Po klęsce na polach Grunwaldu w 1410 r. wielki szafarz królewiecki, Jerzy von Wirsberg, zdeponował tu część skarbcza, w tym precjoza wielkiego mistrza Ulrycha von Jungingena.

Spichrze w Grudziądzu

Wystawa w Polednie

Zamek w Radzynie Chełm.

Rulewo

– ta niewielka kociewska osada poszczycić się może XIX-wiecznym klasycystycznym pałacem – obecnie hotelem, otoczonym dwustuletnim parkiem krajobrazowym ze stawami połączonymi kanałami, grotą z koralowca i wzgórzem widokowym. Tuż przy pałacu mieści się park linowy. W Rulewie urodził się i mieszkał olimpijczyk Bronisław Malinowski.

Starogród

to miejsce tzw. drugiej lokacji Chełmna. Sprowadzeni na ziemię chełmińską Krzyżacy wybudowali tu zamek i założyli miasto, nadając mu w 1233 r. przywilej lokacyjny i nazwę, wziętą od grodu u podnóża Góry św. Wawrzyńca. Dziś znajduje się tu punkt widokowy na dolinę Wisły.

Strzelce Dolne

to prawdziwe zagłębie śliwkowe. Niepowtarzalny smak tradycyjnych powideł jest zasługą rosnącej w klimacie Doliny Dolnej Wisły śliwki węgierki, która ma tu swoje święto. We wrześniu możesz poznać proces ich smażenia w wielkich kuprowych kotłach z drewnianymi mieszadłami – „bocianami”. Powidła śliwkowe z Doliny Dolnej Wisły wpisane zostały na Listę Produktów Tradycyjnych.

Kościół we Włókach

Sanktuarium w Topolnie

Winnica przy Talerzyku

Świecie

przyciąga miłośników historii zamkiem krzyżackim wybudowanym w latach 1335-1350 na półwyspie, w widłach rzek Wisły i Wdy. Do dziś zachowało się skrzydło północne z wieżą wysoką na 34,75 m i odchyloną o 106 cm od pionu. Z jej szczytu zobaczysz wspaniały widok na Dolinę Dolnej Wisły.

Topolno – „Częstochowa Północy”

zawdzięcza tę nazwę cudownemu obrazowi Matki Boskiej, który, jak głosi ludowy przekaz, przyplłynął Wisłą. W latach 1681-1683 we wsi wybudowano murowany kościół. Rozwój parafii i sanktuarium zapoczątkowali sprowadzeni tu z Częstochowy paulini.

Topolno – Winnica przy Talerzyku

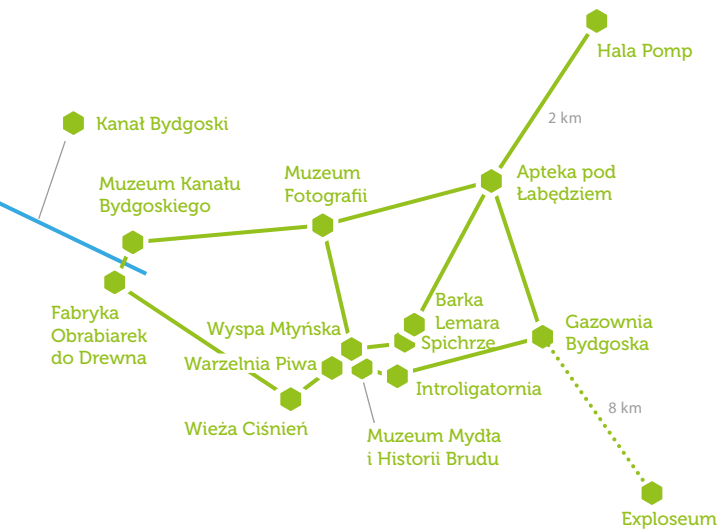
zaprasza w fascynujący świat wina, w którym wszystko odbywa się zgodnie z rytmem pór roku. Na malowniczym nadwiślańskim stoku, w rodzinnej winnicy od kilku lat dojrzewają soczyste winogrona i powstają trunki, które doskonale smakują z lokalnymi serami z dodatkiem czarnuszki, kozieradki, czosnku niedźwiedziego i innych ziół.

Włoki

przywołują podróżnych do drewnianego kościoła pw. św. Marii Magdaleny z 1699 r., zbudowanego w miejscu średniowiecznej świątyni wzniesionej przez cystersów z Koronowa.

Bydgoszcz

Punkty pieczętkowe

Bydgoskie Centrum Informacji

ul. Batorego 2, Bydgoszcz
lipiec – sierpień
pn. – pt. 9 – 19
sb. – nd. 10 – 16
wrzesień
pn. – pt. 9 – 18
sb. – nd. 10 – 16

Muzeum Wodociągów – Hala Pomp

ul. Gdańska 242, Bydgoszcz
lipiec – wrzesień
pn. – czw. 11 – 16
sb. – nd. 13 – 17

Exploseum

ul. Alfreda Nobla, Bydgoszcz
lipiec – wrzesień
wt. – śr. 9 – 17
czw. 9 – 19
pt. – nd. 9 – 17

Opera Nova

Bydgoszcz

Szlak Wody Przemysłu i Rzemiosła TeH2O łączy historię piętnastu miejsc, wpisanych w przestrzeń miasta organicznie związanego z rzeką. Opowieść każdego z nich spleta ze sobą losy ludzi związanych z lokalnym przemysłem i rzemiosłem. Okiełznanie żywiołu wody i czerpanie z niego energii do wszechstronnego rozwoju to bydgoski fenomen. 2018 jest Rokiem Bydgoskiego Dziedzictwa Przemysłowego. Warto je odkryć!

Exploseum

DAG Fabrik Bromberg działa w ramach Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego. W budynkach produkcyjnych niemieckiej wojennej fabryki materiałów wybuchowych interaktywna ekspozycja wprowadzi Cię w tajniki produkcji nitrogliceryny, historię broni i materiałów wybuchowych.

Gazownia Bydgoska

przy ul. Jagiellońskiej 42 istnieje od 1860 r. i jest jedną z najstarszych w Polsce. Reprezentacyjny budynek zaprojektował w 1904 r. miejski radca budowlany, Carl Meyer. Odbudowana w roku 1945, choć nie produkuje już gazu, nadal działa. Brak dawnej infrastruktury rekompensuje opowieść o tajnikach funkcjonowania gazowni. Zobaczysz tu, jedyną w Bydgoszczy, działającą lampę gazową.

Introligatornia

przy ulicy Długiej 39 intryguje niezwykłą witryną z zabytkową prasą introligatorską i gilotyną do obcinania książek. Rozpoczęła działalność w roku 1923. Nadal pracują tu biblioteczni introligatorzy, przywracający blask starym woluminom i oprawiający pojedyncze unikatowe egzemplarze książek. Znajdziesz tu m.in. zabytkową prasę żelazną, nożyce introligatorskie i maszynę do złożenia.

Barka Lemara

zaczumowana przy ul. Mostowej prezentuje się w całej okazałości z Mostu im. Jerzego Sulimy Kamińskiego, na tle bydgoskich spichrzy. Zbudowano ją w 1937 r., w Stoczni i Warsztatach Mechanicznych Lloyda Bydgoskiego. Barkę ponownie oddano do użytku w 2014 r., po gruntownym remoncie. Odbywają się na niej koncerty, lekcje na wodzie i spotkania rodzin szyperskich. Zajrzyj do urokliwej kajutki z kuchnią, sypialnią i salonikiem, a docenisz umiejętną aranżację tak małej powierzchni.

Muzeum Fotografii

posiada w swoich zbiorach ponad 3,5 tys. eksponatów związanych z fotografią. Wśród nich: oryginalny drewniany aparat studyjny z końca XIX w. Poznasz tu ciekawą historię fotografii, tajemnice ciemni i proces powstawania zdjęć w formie tradycyjnej. Muzeum mieści się w odrestaurowanej wozowni z XIX w.

Fabryka Obrabiarek do Drewna

przy ul. Nakielskiej 53, dawna Fabryka Maszyn C. Blumwe i Syn, wyrosła w 1865 r. z małego warsztatu. Przenosząc biznes do dzisiejszej dzielnicy Wilczak, przedsiębiorcy zbudowali potęgę – zakład miał swoje przedstawicielstwa w Berlinie i Kolonii. Budynek „Obrabiarek” to największy zabytkowy obiekt przemysłowy miasta, do dziś realizujący pierwotną funkcję, dostępny do zwiedzania. Nadal używa się tu prasy hydraulicznej z ok. 1900 r.

Wieża Ciśnień

z 1900 r., wraz ze Stacją Pomp w Lesie Gdańskim, pełni funkcje muzealne bydgoskich wodociągów, eksponując m.in. drewniane rury wodociągowe, żetony na wodę, wyposażenia dawnych łazienek i toalet, archiwalne zdjęcia oraz dokumenty. Zobaczysz tu ogromny zbiornik wodny o pojemności 1260 m³. Z tarasu widokowego na wys. 38 metrów możesz podziwiać panoramę Bydgoszy.

Wieża Ciśnień

Kanał Bydgoski

Muzeum Kanału

Hala Pomp

w „Lesie Gdańskim” to imponujący przykład dbałości o dziedzictwo przemysłowe. Budynek zaprojektował w 1899 r. berliński architekt, Franz Marschall. Zobaczysz tu zabytkowe hydranty, źródła uliczne, pompy, replikę średniowiecznego ramusa służącego w XV w. do dostarczania bydgoszczanom wody czerpanej z rzeki Brdy i 15-metrowy model kanału wodno-ściekowego z końca XIX w. Stacja uzdatniania wody z 1937 r., z pięknymi witrażami, jest dziś wykorzystywana jako sala konferencyjna i koncertowa.

Kanał Bydgoski

połączył nie tylko Bydgoszcz z Nakłem, ale też dorzecza Wisły i Odry. Jego budowę rozpoczęto w 1773 r., decyzją władcy Prus – Fryderyka Wielkiego. Dziś początek kanału wyznacza Śluza Miejska przy ul. Marcinkowskiego. Obok zobaczysz unikatową służę trapezową, nazywaną przez szyprów „Scyllą i Charybdą”, od imion potworów morskich. Spacer nad kanałem wyznaczają zabytkowe śluzy: IV – przy ul. Wrocławskiej, V – przy ul. Czarna Droga i VI – przy ul. Bronikowskiego. Kanał Bydgoski jest częścią magistrali wodnej E-70 – europejskiego szlaku łączącego Zachód ze Wschodem.

Muzeum Kanału Bydgoskiego

prezentuje zdjęcia i eksponaty związane z funkcjonowaniem kanału i życiem na wodzie. Znajdziesz tu mundury marynarzy i szyprów żeglugi śródlądowej, hamburkę – wioślarską dębową łódź z 1920 r. i makiętę Kanału Bydgoskiego, Wyspy Młyńskiej i Śluz. Muzeum bezpośrednio sąsiaduje z tzw. Starym Kanałem, otoczonym plantami z bogatym starodrzewem. W 1838 r. z powstał tu pierwszy kompleks restauracyjno-rozrywkowy, oferujący mieszkańcom koncerty, spektakle i potańcówki pod gołym niebem.

Muzeum Mydła i Historii Brudu

mieści się na bydgoskiej starówce, przy ulicy Długiej. Poznasz tu historię higieny od czasów starożytnych – po współczesność. Zobacysz m.in. średniowieczną łaźnię, XIX-wieczny pokój kąpielowy, maglownice, pralki, kolekcję mydeł, a nawet dokumenty nt. higienicznych rytuałów. W zaimprovizowanym laboratorium możesz samodzielnie wykonać mydełko.

Regionalna Warzelnia Piwa

przy ul. Poznańskiej od 2011 r. wskrzesza bydgoskie tradycje warzelnictwa. Był czas, kiedy w mieście działało aż 59 piwiarni. Zabytkowe wnętrza budynku odświeżają ciekawy dobytek: miedzianą instalację warzelnianą o pojemności 3,2 hl, stylowe butelki, porcelanowe zamknięcia i inne pamiątki po bydgoskich browarach.

Spichrze nad Brdą

– zabytkowe magazyny zbożowe przy ul. Grodzkiej wpisują się w dawną infrastrukturę przemysłową miasta. Handel rzeczny, zwłaszcza zbożem, odgrywał przez stulecia ważną rolę w życiu Bydgoszczy. W przeszłości było ich znacznie więcej – po obu stronach rzeki Brdy i na Wyspie Młyńskiej. Dziś spichrze są jedną z bydgoskich ikon. Od 1964 r. mieści się w nich Muzeum Okręgowe.

Wyspa Młyńska

ma swą wielowątkową opowieść. Dowiesz się tu o tajnikach pracy mincerzy – królewskich urzędników bijących monety oraz o mozolnej pracy młyńskich kół. Współcześnie Wyspa Młyńska jest dumą bydgoszczan, ulubionym miejscem spacerów, odpoczynku oraz rozrywki. Historię Wyspy Młyńskiej oraz Mennicy bydgoskiej można poznać, odwiedzając wystawy w Europejskim Centrum Pieniądza.

Apteka pod Łabędziem, dawne Muzeum Farmacji

przy ul. Gdańskiej 5 założono w 2003 r., by uczcić jubileusz 150-lecia znajdującej się tu do niedawna apteki i przypomnieć dzieje bydgoskiego aptekarstwa. Obecnie należy do Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego. Odkryjesz tu m.in. zielarnię, jedyne w Polsce laboratorium galenowe, bibliotekę i ponad 7 tys. eksponatów, w tym np. automatyczną tabletkarkę z 1905 r. Obiekt jest chwilowo wyłączony ze zwiedzania z powodu renowacji.

Toruń

Punkty pieczętkowe

Ośrodek Informacji Turystycznej w Toruniu

Rynek Staromiejski 25
 lipiec – wrzesień
 pn. – pt. 9 – 18
 sb. – nd. 10 – 18

Zamek Dybów

ul. Dybowska 10-12, Toruń
 lipiec – sierpień
 pn. – nd. 10 – 20
 wrzesień
 pn. – nd. 11 – 19

Muzeum Etnograficzne w Toruniu

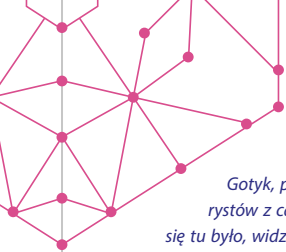
ul. Wały gen. Sikorskiego 19
 lipiec – wrzesień
 wt. 10 – 18
 śr. 9 – 16
 czw. – nd. 10 – 18

Fort IV

ul. Chrobrego 86, Toruń
 lipiec – wrzesień
 pn. – nd. całą dobę

Zamek krzyżacki

Toruń

Gotyk, piernik, Kopernik. Toruńskie magnesy przyciągające turystów z całego świata. Trzeba je poznać, by móc powiedzieć, że się tu było, widziało, smakowało. Że chce się powracać. Toruń porusza wszystkie zmysły. Do kanonu atrakcji dołączają kolejne i te, które choć dawno wrosły w przestrzeń miasta, pozwalają się odkryć na nowo. Magnetyzm Torunia działa po obu stronach Wisły. Zamek Dybowski, Kępa Bazarowa... Warto spojrzeć z innej perspektywy!

Invisible House

– „Niewidzialny Dom” przy ul. Strumykowej to jedna z 5 atrakcji turystycznych na świecie, która podczas zwiedzania wylącza zmysł wzroku. Zmusza do refleksji nad tym, czy nasze otoczenie jest takie, jakim go widzimy. Przygotuj się na ciekawą przygodę z własnymi zmysłami. Poczuj więcej i daj się zaskoczyć!

Żywe Muzeum Piernika

mieści się w zabytkowym spichrzu przy ul. Żeglarskiej. W salach „Średniowiecznej” i „Mieszkańskiej” odbywają się pokazy nauki dawnego toruńskiego rzemiosła pod okiem Mistrza Piernikarskiego i Wiedźmy Korzennej. Staropolski język, stylizowane stroje, unoszące się w powietrzu korzenne zapachy to spektakl, który podziela na Twoje zmysły jak magia.

Zamek Dybów

powstał na lewym brzegu Wisły z inicjatywy Władysława Jagiełły w latach 1424-1428. Był to punkt celny przy granicy Królestwa Polskiego z państwem krzyżackim. W jego murach bywali polscy królowie i mistrzowie zakonu. W 1474 r. przyszła tu na świat Anna Jagiellonka, córka królowej Bony i Zygmunta Starego. Podczas wojen szwedzkich eksplodowała część budynku. Dziś „Fundacja Zamek Dybów i Gród Nieszawa” zaprasza na pokazy walk i rekonstrukcje historyczne w jego ruinach.

Interaktywne Muzeum Witraży

przypomina historię i zapomniane techniki średniowiecznego warsztatu witrażowego. W gotyckiej piwnicy, przy dźwiękach dawnej muzyki, poznasz różne gatunki szkła, techniki malarskie i narzędzia wykorzystywane w tym rzadkim rzemiośle.

Muzeum Toruńskiego Piernika

urządzone w XIX-wiecznej fabryce pierników należącej do rodziny Weese. Szczyci się ono największą kolekcją drewnianych form piernikowych w Europie. Poznasz tu i posmakujesz słynnych toruńskich „katarzynek”. Dowiesz się, skąd w średniowieczu docierały do Polski korzenne przyprawy. Zwiedzisz sklepy firmowe – stylowy i retro.

Planetarium Toruń

Centrum Popularyzacji Kosmosu to nie tylko miejsce, w którym obejrzyś fascynujący pokaz gwiazdnych mgławic czy nocnego nieba, ale dzięki systemowi projekcji stworzonemu przez kadrę Planetarium przeżyjesz kosmiczną przygodę, przelatując przez pierścienie Saturna albo lądując na Księżycu. Wystawa Geodium ukazuje, jak nasza planeta zmieniła się na przestrzeni dziejów. W Bazie MARS#17 staniesz się członkiem kosmicznej załogi.

Barbarka

– osiedle położone wśród rozległych lasów bierze swą nazwę od imienia św. Barbary, która wg przekazów objawiła się w 1299 r. przy jednym z miejscowych źródeł. Patronuje też szachulcowej kaplicy z 1842 roku, którą otacza niewielki cmentarz z XIX w. i grotty kamienne z początku XX w. Lasy Barbarki to także Miejsce Pamięci Narodowej – w 1939 r. rozstrzelano tu kilkuset więźniów Fortu VII. W Osadzie Leśnej znajdziesz wiele atrakcji przyrodniczych i rekreacyjnych.

Planetarium

Fort IV

został wybudowany jako trzeci z kolei fort toruńskiego pierścienia Twierdzy Toruń z końca XIX wieku. W jej surowych budynkach niepostrzeżenie przeniesiesz się w czasie do wieku pary i telegrafu. Trasa zwiedzania wiedzie podziemnymi tunelami przez część koszarową do części bojowej, gdzie zobaczysz stanowiska ochrony dna fosy i własnoręcznie obrócić 200-kilogramową kopułą. Warto obłaskawić los w „szczęśliwej latrynie”.

Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy

w zrewitalizowanych dawnych Młynach Toruńskich zaprasza na interaktywne wystawy i warsztaty. Możesz tu samodzielnie przeprowadzać eksperymenty i do woli sprawdzać swoją kreatywność. Wizytówką Centrum jest najdłuższe działające wahadło Foucaulta o dł. 33 m. Doświadczenia przy jego użyciu dowiodły, że Ziemia porusza się wokół własnej osi.

Fort IV

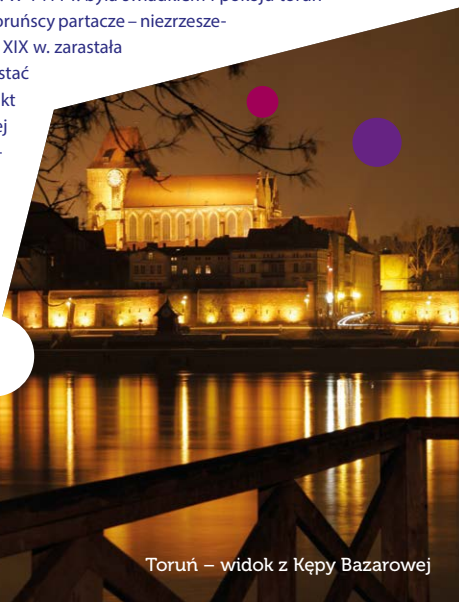
Młyn Wiedzy

Dom Legend Toruńskich

łączy ze sobą klimat muzeum i teatru. W scenariach średniowiecznego Torunia staniesz się bohaterem opowieści z dziejów miasta. Tutejsi bajarze oczarują Cię słowem i zaproszą do udziału w spektaklu. Przejdziesz krzyżackie przysposobienie do boju, stoczysz flisaczy turniej na tratwach lub jako łotr trafisz do żelaznej klatki. A to już zupełnie inna bajka...

Kępa Bazarowa

znajduje się na lewym brzegu Wisły, w dzielnicy Piaski. Jej nazwa pochodzi od zatrzymujących się tu kupców. W 1411 r. była świadkiem I pokoju toruńskiego. Zamieszkiwali na niej toruńscy partacze – niezrzeszeni w cechach rzemieślnicy. Od XIX w. zarastała lasem łągowym, by w części stać się rezerwatem przyrody. Punkt widokowy na Kępie Bazarowej zachwyca „pocztówkową” panoramą Toruńskiej Starówki.

Toruń – widok z Kępy Bazarowej

Dom Kopernika

Dom Legend

Muzeum Etnograficzne

wprowadza zwiedzających w świat polskiej kultury ludowej. Park Etnograficzny w samym centrum Torunia urzeka sielskim klimatem, odcinając nas od miejskiego zgiełku i pośpiechu. Za sprawą zgromadzonych tu zabytków architektury drewnianej z najbliższych regionów etnograficznych i wystawie „Tajemnice codzienności...” poznasz dawne życie wsi i jej mieszkańców.

Dom Kopernika

powraca po rewitalizacji jako imponująca interaktywna placówka. W kinie 4D zobaczysz m.in. Wielki Wybuch, hologramy, projekcje rozgwieżdżonego nieba. Dom Mikołaja Kopernika jest poświęcony jego osobie, jednak geniusz astronoma stał się także inspiracją do zaprezentowania rozwoju nauki, opowieści o kosmosie, dążenia do wiedzy, odkryć geograficznych oraz wielkich przełomów.

KALENDARZ WYDARZEŃ

22 czerwca – 2 września	22. Międzynarodowy Festiwal „Nova Muzyka i Architektura”	Toruń
29 czerwca – 1 lipca	Motorowodne Mistrzostwa Europy w klasie GT-15 oraz O-700	Żnin
lipiec – sierpień	Rzeka Muzyki	Bydgoszcz
lipiec – wrzesień	Festiwal Teatrów Ulicznych	Toruń
1 lipca	Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Rzeźbieniu w Drewnie	Łojewo
1-5 lipca	Odpust Chełmiński	Chełmno
6 lipca 3 sierpnia	Arie na plaży „Ryszard Smęda Zaprasza”	Koronowo
6-8 lipca	XIX Jarmark Jaszczurczy	Chełmno
6-8 lipca	42. Wielki Międzynarodowy Turniej Rycerski	Golub-Dobrzyń
13-14 lipca	Festiwal Piosenki i Kultury Romów	Ciechocinek
14 lipca 12 sierpnia	XVI Letni Festiwal „Muzyka w zabytkach Chełmna”	Chełmno
19-21 lipca	Festiwal Piosenki i Ballady Filmowej	Toruń
20 lipca	Barwny korowód na Inaugurację Dni Chełmży	Chełmża
21 lipca	Dzień Folkloru Borowiackiego i Historyczny Pochód Borowiaków w ramach 59. Dni Borów Tucholskich	Tuchola

KALENDARZ WYDARZEŃ

22 lipca	Międzynarodowy Jarmark Ekologiczny „Jarmark z królową Anną”	Brodnica
26-29 lipca	Festiwal Piosenki Młodzieży Niepełnosprawnej	Ciechocinek
27-28 lipca	XVI Festiwal Mocnych Brzmień	Świecie
27-29 lipca	XVII Festiwal Muzyka w Świetle Księżycy	Lubostroń
28 lipca	Przystań w kolorze blue	Nakło nad Notecią
28-29 lipca	XVI Jarmark Cysterski i Bitwa pod Koronowem	Koronowo
28-29 lipca	Święto Królowy Anny	Golub-Dobrzyń
28-29 lipca	XXIII Regaty Żeglarskie o Puchar Burmistrza Brodnicy	Brodnica
4 sierpnia	Festiwal Sztuk Ulicznych	Koronowo
4-8 sierpnia	Festiwal Operowo-Operetkowy	Ciechocinek
5 sierpnia	Festyn folklorystyczny „Jaki siew, takie żniwo”	Kłóbka
10 sierpnia	XVIII Nocne Misteria Nadziejorne	Cekcyn
10-12 sierpnia	Perspektywy Nine Hills Festival	Chełmno
11 sierpnia	Noc Astronomiczna	Świecie
11 sierpnia	Festiwal Rap Reggae Night	Brodnica
11 sierpnia	XIV Jarmark św. Wawrzyńca	Sępólno Krajeńskie

KALENDARZ WYDARZEŃ

11 sierpnia 22 września	Wenecka Noc z Parowozami	Wenecja
12-15 sierpnia	Festiwal Wisty	Włocławek, Ciechocinek, Toruń
18 sierpnia	XIII Cekcyn Electronic Music Festival	Cekcyn
18-19 sierpnia	Festiwal Smaku	Gruczno
21-26 sierpnia	10. Bella Skyway Festival	Toruń
25 sierpnia	V Festiwal Smoczych Łodzi	Włocławek
25 sierpnia	30. Jubileuszowy Zjazd Kawalerzystów	Grudziądz
25 sierpnia	XI Ino-Rock Festival	Inowrocław
25 sierpnia	VIII inscenizacja historyczna na poligonie raketowym „Heidekraut”	Wierzchucin
26 sierpnia	Zakończenie wakacji – urodziny Silverado City	Bożejewiczki
1 września	Festiwal Smaków	Inowrocław
1-2 września	Święto Śliwki	Strzelce Dolne
2 września	III Ogólnopolski Wyścig Kolarski PAŁUKI TOUR	Żnin
7-8 września	IX Pomorska Gala Światta i Energii	Grudziądz
8 września	Zlot Fiata 126p i Klasyków	Inowrocław
8 września	Janiogórski Festiwal Chleba	Jania Góra

KALENDARZ WYDARZEŃ

9 września	Air Show Grudziądz	Grudziądz
9 września	Bałabun, czyli Święto Kociewskiego Ziemniaka	Świecie
9 września	Festyn archeologiczny „Wehikuł czasu”	Wietrzychowice
9 września	Festyn folklorystyczny „Ziołowa spizarnia”	Kłóbka
15 września	TehoFest 2018	Bydgoszcz
15-16 września	V zlot pojazdów militarnych i grup rekonstrukcyjnych	Grudziądz
15-16 września	43. Jesień na Pałukach	Żnin
15-23 września	XXIV Festyn Archeologiczny „Archeomarket – od wymiany po stragany”	Biskupin
16 września	Uroczystość Podwyższenia Krzyża Św., ogłoszenie Kalwarii Pakoskiej Sanktuarium – suma odpustowa na Wzgórzu Kalwaryjskim, przewodniczy ks. abp Wojciech Polak	Pakość
22 września	XXVI Wielka Wioslarska o Puchar Brdy	Bydgoszcz
22 września	Pożegnanie lata nad Notecią	Nakło nad Notecią

Zdjęcia:

H. Kulągowska-Puzio, T. Markowski, M. Nasieniewski, D. Pach, Ł. Ulanowski,
W. Zdunek, zasoby K-POT i partnerów kampanii

**kujawsko-
pomorskie**

konstelacje dobrych miejsc

Urząd Marszałkowski
Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

Wydawca: Kujawsko-Pomorska Organizacja Turystyczna

Egzemplarz
bezpłatny